

HISTÒRIA DEL PERIODISME

Llicenciatura: PERIODISME.

Curs: 1996-97.

Denominació oficial de l'assignatura: HISTÒRIA DEL PERIODISME.

Codi: 20743.

Nombre de crèdits (teoria+pràctica): Troncal 4+1 crèdits.

Semestre: 7è.

Professors: Josep Lluís Gómez Mompert i Enric Marín i Otto.

Objectius:

L'objecte d'aquesta assignatura és apropar els estudiants al coneixement de les formes (mitjans i formats) i de les modalitats (gèneres i estils) més reeixides de la producció informativa, preferentment de premsa escrita del segle XX. L'enfocament dona prioritat a la dimensió de construcció social de la realitat mitjançant el discurs periodístic com a discurs històric del present.

Per tal de satisfer aquest objectiu, es procedeix a l'anàlisi descriptiva de la periodística de diaris i de revistes considerats significatius, tot al·ludint també a d'altres capçaleres semblants, i a algunes de les varietats gràfiques i audiovisuals paradigmàtiques.

L'àmbit principal d'estudi és el de Catalunya, dins del context espanyol, amb referències al periodisme internacional més avançat.

En cada capítol es fa esment de la situació laboral-professional i de tecnologia informativa de l'època i a la relació entre aquestes condicions i la qualitat de la producció periodística, com també s'explicarà la tasca del periodisme a l'hora d'influir sobre l'opinió pública i l'aprofitament politico-econòmic i socio-cultural de la informació per part dels poders.

Temari:

I. INTRODUCCIÓ I ANTECEDENTS

- ◆ El periodisme en el marc de la Història de la comunicació i la Història dels mitjans. Fonts, materials i documentació.
- ◆ Il·lustració i periodisme. El paper del periodisme en la consolidació de la societat industrial-urbana.

II. EL SORGIMENT DEL PERIODISME CONTEMPORANI

- ◆ Les noves tendències periodístiques als països capitalistes capdavanters.
- ◆ Els models canònics del periodisme de masses intersecular.
- ◆ Periòdics i periodistes en la conformació de la societat de cultura i comunicació de masses a Catalunya i Espanya. Premsa satírica i còmics.

III. EL DESENVOLUPAMENT DEL PERIODISME MODERN

- ◆ El món amb imatges: revistes il·lustrades i magazines; noticiaris cinematogràfics.
- ◆ L'època daurada del periodisme durant la República.
- ◆ La influència de la propaganda en la tasca periodística d'entreguerres. El fotoperiodisme a la Guerra Civil; els corresponents estrangers.

IV. L'EVOLUCIÓ PERIODÍSTICA DESPRÉS DE LA SEGONA GUERRA MUNDIAL

- ◆ L'esplendor de la informació radiofònica abans de la popularització dels telenotícies.
- ◆ El periodisme interpretatiu i d'anàlisi. El columnisme influent.
- ◆ Periodisme en i contra el franquisme. El Grup Democràtic de Periodistes.
- ◆ Desinformació i contrainformació durant els anys de la "guerra freda".
- ◆ La periodística "contracultural": premsa *underground* nord-americana dels 60; mitjans "alternatius" a la Catalunya dels 70-80.
- ◆ Els nous periodismes en anglès, català i castellà.

V. TRANSFORMACIONS EN EL PERIODISME DE LES DARRERES DÈCADES

- ◆ El model estàndard d'informatiu de televisió. El reporterisme audiovisual de TVE i TV-3. L'experiència de la CNN.
- ◆ Els diaris emblemàtics de la Transició; l'humor informatiu; els nous setmanaris catalans.
- ◆ El *boom* de la radio democràtica espanyola i el seu desenvolupament: informatius, magazines i tertúlies.
- ◆ Periodisme d'evasió, econòmic, cultural i metropolitana.
- ◆ El periodisme d'investigació rellevant.
- ◆ La informació-espectacle.
- ◆ Condicions i condicionants del periodisme dels 80 i 90 al nostre país.
- ◆ El periodisme electrònic.

Bibliografia:

Tradicionalment, les anomenades *Històries del periodisme* són en realitat històries de la premsa; és a dir, estan concebudes com històries del mitjà o bé tenen valor descriptiu de caràcter hemerogràfic. Atès que no disposem d'obres de síntesi del periodisme (català, espanyol i internacional) enteses com introducció a l'evolució històrica de les pràctiques periodístiques, les

referències que es donen són indicatives, sense una utilitat directa plena. Per aquesta raó, a cada capítol del temari s'adjuntaran referències bibliogràfiques monogràfiques d'interès específic.

OBRES DE CONSULTA

- ANNALS DEL PERIODISME CATALÀ: "70 anys de ràdio", núm. 23, 1993.
- BAGET, J.M. *Història de la televisió a Catalunya*. Barcelona. CEDIC, 1994.
- CASASÚS, J.M. *Periodística catalana comparada*. Barcelona. Ed. Pòrtic, 1993.
- CHILLÓN, A. *Literatura i periodisme*. Universitats valencianes, 1993.
- ESPINA, A. *El cuarto poder. Cien años de periodismo español*. Madrid. Aguilar, 1960.
- FABRE, J. *Història del fotoperiodisme a Catalunya*. Barcelona. Ajuntament de Barcelona/Col·legi de Periodistes de Catalunya, 1990.
- GUILLAMET, J. *Prensa, franquisme i autonomia*. Barcelona. Flor de Viento, 1996.
- LAGUNA, A. *Historia del periodismo valenciano*. Generalitat Valenciana, 1990.
- SÁNCHEZ ARANDA, J.J. i BARRERA DEL BARRIO, C. *Historia del periodismo español*. EUNSA, 1992.
- SCHUDSON, M. *Discovering the News. A Social History of American Newspaper*. Nova York. Basic Books, 1978.
- STEPHENS, M. *A History of News. From the Drum to the Sattelite*. Nova York. Viking Penguin, 1988.
- TASIS, R. "Els periodistes", dins F. Soldevila (ed.) *Un segle de vida catalana*. Barcelona. Alcides, 1961.
- TORRENT, J. i TASIS, R. *Història de la premsa catalana*. Barcelona. Bruguera, 1966, 2 vols.

MONOGRAFIES PERIODÍSTIQUES

- BRADLEE, B. *La vida de un periodista*. Madrid. El País/Aguilar, 1996.
- BRINCOURT, C. i LEBLANC, M. *Los reporteros*. Barcelona. Noguer, 1976.
- CUNÍ, J. *Fora d'antena. Què s'amaga darrera d'un micròfon*. Barcelona. Planeta, 1996.
- HERR, M. *Despachos de guerra*. Barcelona. Anagrama, 1980.
- LEGUINECHE, M. *La tribu*. Barcelona. Argos-Vergara, 1982.
- PÉREZ REVERTE, A. *Territorio comanche*. Madrid. Ollero & Ramos, 1994.
- PUIG i FERRATER, J. *Servitud. Memòries d'un periodista*. Barcelona. Hogar del Libro, 1980, 3^a ed.
- ROJO, A. *Reportero de guerra: los secretos, los vicios y las virtudes de los corresponsales*. Barcelona. Planeta, 1995.
- TALASE, G. *El reino y el poder. La historia de "The New York Times"*. Barcelona. Grijalbo, 1973.
- ~~TAPIA FERNÁNDEZ, J. *Noticias por la radio: recuerdo y calidad*. Barcelona. Manuel Company, 1994.~~
- WALLRAFF, G. *El periodista indeseable*. Barcelona. Anagrama, 1977.

Pràctiques:

Les pràctiques consistiran en l'anàlisi comparativa de mostres rellevants de la producció periodística de diferents tradicions i èpoques.

Mètode d'avaluació:

El sistema d'avaluació tindrà en compte la realització d'un treball de curs i un examen final.

Vist-i-plau director del Departament
Joan Lluís Jorba